

OPENBARING OPENBAAR

en het WEE, WEE, WEE

*De opmerkelijke structuur van
het boek Openbaring*

PAUL MARTIN

∞ EAGLE PUBLISHING

Maar gij, Daniël, houd de woorden verborgen, en verzegel dit boek tot de eindtijd; velen zullen onderzoek doen, en de kennis zal vermeerderen. Ga heen, Daniël, want deze dingen blijven verborgen en verzegeld tot de eindtijd. Velen zullen zich laten reinigen en zuiveren en louteren, maar de goddelozen zullen goddeloos handelen; en geen der goddelozen zal het verstaan, maar de verstandigen zullen het verstaan. Maar gij, ga het einde tegen, en gij zult rusten en opstaan tot uw bestemming aan het einde der dagen. Daniël 12:4,9,10,13

Dit boek kan ook besteld worden via
www.eaglepublishing.eu

Copyright © 2007 Eagle Publishing
Vormgeving en productie: Pinta
ISBN-13: 978-90-79246-01-4
NUR 700

INHOUD

INHOUD	I-III
VOORWOORD	V-VII
Hoofdstuk 1:1-8	1-3
OPSCHIJT EN AANHEF	
Hoofdstuk 1:9-20	4-14
DE 7 KANDELAREN OF GEMEENTEN	
Hoofdstuk 2	15-31
DE 7 ZENDBRIEVEN	
Hoofdstuk 3	32-38
DE 7 ZENDBRIEVEN	
Hoofdstuk 4	39-40
DE KERK AAN HET EIND	
Hoofdstuk 5	41-46
DE BOEKROL MET DE 7 ZEGELS	
Hoofdstuk 6	47-62
DE 7 ZEGELS	
Hoofdstuk 7	63-68
DE OOGST	
BIJLAGE: LEVITICUS 23	69-83
Hoofdstuk 8:1-5	84-89
HET 7E ZEGEL	
BIJLAGE: GODS NIEUWE WERKEN DOOR ZIJN GEEST	90-110
Hoofdstuk 8:6-13	111-121
DE 7 BAZUINEN	
Hoofdstuk 9	122-128
WEE, WEE, WEE	
BIJLAGE: ELIA & ELISA	129-138
BIJLAGE: LEV.23 (VERVOLG), TIENDEN & EERSTELINGEN	139-149
Hoofdstuk 10	150-153
HET 2E EN 3E WEE	

Hoofdstuk 11	154-166
HET 2E EN 3E WEE, DE TWEE GETUIGEN	
Hoofdstuk 12:1-6	167-174
DE VROUW EN DE DRAAK	
BIJLAGE: EERSTELINGEN EN TWEE GETUIGEN	175-188
Hoofdstuk 12:7-18	189-193
DE VROUW EN DE DRAAK	
Hoofdstuk 13:1-10	194-195
HET BEEST UIT DE ZEE	
Hoofdstuk 13:11-18	196-199
HET BEEST UIT DE AARDE	
BIJLAGE: HET BEEST	200-205
Hoofdstuk 14:1-13	206-210
DE GROTE OOGST	
Hoofdstuk 14:14-20	211-212
DE GROTE OOGST	
Hoofdstuk 15	213-216
DE 7 TOORNSCHALEN	
BIJLAGE: BABYLON	217-221
Hoofdstuk 16	222-229
DE 7 TOORNSCHALEN	
BIJLAGE: DE BOEKEN EZECHIËL & DANIËL	230-239
Hoofdstuk 17	240-246
DE 7E TOORNSCHAAL, BABYLON EN HET BEEST	
BIJLAGE: HET BOEK ZACHARIA	247-254
Hoofdstuk 18	255-261
DE VAL VAN BABYLON	
Hoofdstuk 19:1-16	262-268
DE BRUID EN HET ARMAGEDDON	
BIJLAGE: HET BEGRIIP: ANTICHRIST	269-282
Hoofdstuk 19:17-21	283-294
ARMAGEDDON	
BIJLAGE: DANIËL 8	295-299
Hoofdstuk 20:1-6	300-310
EERSTE OPSTANDING, BRUILOFT EN DUIZENDJARIG RIJK	
BIJLAGE: NOACH, DE ZONDVLOED EN DE NIEUWE BEDELING	311-332

Hoofdstuk 20:7-15	333-337
NA HET DUIZENDJARIG KONINKRIJK, LAATSTE OORDEEL	
BIJLAGE: GODS OORDELEN EN DE RECHTZAAK, DE VROEGE EN LATE REGEN	338-343
Hoofdstuk 21	344-352
NIEUWE HEMEL & NIEUWE AARDE	
Hoofdstuk 22:1-5	353-358
HET NIEUWE JERUSALEM	
Hoofdstuk 22:6-eind	359-362
SLOTWOORD	
BIJLAGE: DANIËL 9 – DE 70 WEKEN	363-372
GODS PLAN MET ISRAËL	373-410
NAWOORD, DE ÉÉNHEID VAN DE TOTALE SCHEPPING	411-413
STRUCTUUR VAN HET BOEK OPENBARING	414-417
KORTE UITWERKING VAN DE STRUCTUUR	418-430
INDEX	431-449
PATROON VAN HET BOEK OPENBARING	453-454
BINNENZIJDE ACHTERFLAP: PATROON – TIJDBALK	

VOORWOORD

Lezen (of schrijven) over het boek van de Openbaring van Jezus Christus is een reis door de gehele heilige Schrift, en gedurende deze tocht zal men niet alleen gaandeweg verstaan waarom God bepaalde zaken aan de orde stelt, maar ook waarom Hij het op die wijze laat opschrijven.

Zijn plan met mens en wereld beslaat zo'n lange tijd, dat Hij veel in zijn boek vertelt met een bedekking. Een bedekking die Hij door zijn Geest wegneemt. Op 'zijn tijd' openbaart Hij wat reeds vele eeuwen geschreven stond, maar was verborgen.

Door de gehele bijbel voorzegt Hij wat er zal gaan gebeuren, hiermee zijn soevereiniteit over de geschiedenis demonstrerend, hetgeen aantoonde dat Hij God is. Hij heeft verkondigd dat Hij niets zou doen zonder het eerst aan zijn knechten de profeten te openbaren. Dit is het werk van zijn Heilige Geest, maar óók in de harten van hen die zijn Woord lezen, en zijn stem horen. Over de Geest die de diepten Gods doorzoekt en dit ons kenbaar maakt schrijft Paulus aan de Corinthiërs: "Hiervan spreken wij dan ook met woorden, die niet door menselijke wijsheid, maar door de Geest geleerd zijn, zodat wij het geestelijke met het geestelijke vergelijken". Jezus sprak toen Hij op aarde rondwandelde op een bedekte wijze over vele zaken, met woorden die alleen de toehoorder met de juiste 'oren' zou kunnen begrijpen. Hij zei vele malen: "Wie oren heeft om te horen, die hore". In het boek Openbaring zegt Hij aan het eind van ieder van de zeven zendbrieven: "Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt."

De bijbel is vol diepere betekenissen die liggen opgesloten in gelijkenissen, geschiedkundige feiten en symbolen, die gegeven zijn om de bedoelingen van God duidelijk te maken. God ontvouwt zich in de bijbel en in ons dagelijkse leven, en daarmee in de geschiedenis van de mensheid – Hij Zelf is in onze geschiedenis mens geworden.

De hermeneutiek waarmee ik in dit boek de heilige Schrift behandel, legt verbanden tussen de verborgen taal van de heilige Schrift zelf, en onze realiteit. Ik maak hierbij vrij uitgebreid gebruik van typologie. In de huidige theologie is dit niet meer gebruikelijk. Typologie is echter een oude en aanvaarde wijze van interpreteren van de bijbel, die terug te vinden is in oude geschriften van de kerk en ook in de Schrift zelf. Jezus maakt daar bijvoorbeeld gebruik van als Hij spreekt over Noach en zijn tijd en dit vergelijkt met de eindtijd; ook Paulus maakt gebruik van typologie als hij de slavin Hagar en de berg Sinai als type neemt en hen vergelijkt met de slavernij van het huidige Jeruzalem. Ook is de brief aan de Hebreëen vol van typologieën die

de schrijver gebruikt om de bijbel te verklaren (destijds bestond het Woord van God geheel uit het Oude Testament). In de kerk wordt alom bijvoorbeeld de typologie van de ‘doorgang van het volk Israël door de zee’ gebruikt om er de doop mee te vergelijken. Paulus schrijft tenslotte aan Timotheüs: “Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust”. De exegese van deze ‘geestelijke taal’ in de Heilige Schrift behoort door de werking van de Heilige Geest in ons hart te worden vertaald en mag in ons eigen leven gestalte aannemen. Op deze wijze wordt het Woord opnieuw vlees – door zijn Geest in ons.

Dit boek beschrijft Gods patroon en wezen in de bijbel en daarnaast hoe Hij dit zichtbaar maakt in de wereldgeschiedenis. Ieder hoofdstuk in dit boek komt overeen met de hoofdstukken uit het boek Openbaring zelf. Na sommige hoofdstukken volgt er een bijlage waarin een enkel onderwerp uit het behandelde nog verder wordt uitgewerkt. Deze bijlagen bevatten aanvullingen op zaken, of een samenvatting van onderwerpen die aan bod zijn gekomen, maar ook losse gedachtegangen.

Na de behandeling van het boek Openbaring vindt u nog een bijlage als een introductie voor het onderwerp ‘Gods plan met Israël’, waarmee dit boek besluit. Verder vindt u achterin dit boek een beschrijving en uitleg van de structuur van het boek Openbaring, met daarna een korte uitwerking daarvan.

Tot slot vindt u op de achterkant een uitklapbare tijdbalk die het patroon of de blauwdruk van het boek Openbaring verduidelijkt. Merk hierbij op dat het steeds het laatste gedeelte is van een balk, of thema, dat wordt uitvergroot.

Tegenover deze tijdsbalk vindt u tevens het patroon van het boek Openbaring beknopt in een schema weergegeven, zodat u, naast de blauwdruk van het boek Openbaring, tevens het patroon waarin het boek Openbaring is geschreven naast elkaar ziet. De indeling van het boek Openbaring is daarin met zestien vet gedrukte hoofdletters weergegeven, van **A** t/m **P**. Uit deze indeling blijkt dat in de meeste hoofdstukken die onder ieder van deze vet gedrukte letters vallen, eerst een *totaalbeeld* wordt getoond, wat daarna in detail wordt *uitgewerkt*. Het *totaalbeeld* kan vergeleken worden met de knop van een bloem waarin alles beknopt aanwezig is, wat zich daarna ontvouwd in de *uitwerking*. Ook kan het vergeleken worden met de wijze waarop wij informatie op een computer opslaan: een *totaalbeeld* is te vergelijken met een map waarin de verschillende opgeslagen documenten alleen met hun naam staan vermeld (samen met bijvoorbeeld de bestandsgrootte) en is de *uitwerking* te vergelijken met de documenten zelf die men daarna kan openen. Zo wordt na het openen van een document de werkelijke inhoud ontvouwd. Zonder begrip van deze indeling van het boek Openbaring, in steeds eerst het geven van een totaalbeeld en daarna de uitwerking ervan, lijkt het anders of er soms onderwerpen en zaken worden herhaald. De zestien vet gedrukte letters vindt u ook op hun juiste plaatsen in het boek terug.

Alvorens te beginnen met lezen is het raadzaam deze twee patronen eerst te bekijken.

Het is aan te bevelen een bijbel bij de hand te hebben zodat u niet alleen kunt mee-lezen in het boek Openbaring zelf, maar ook de mogelijkheid hebt aangehaalde schriftgedeelten op te slaan, of de rest van een hoofdstuk te lezen waar ik slechts enige verzen citeer.

In dit boek maak ik voornamelijk gebruik van de NBG-vertaling, maar kunt u zelf natuurlijk andere vertalingen gebruiken. Het kan zeker geen kwaad meerdere vertalingen te raadplegen, zodat de verschillen in vertaling en woordwaarde duidelijker worden. Als ik direct vanuit deze vertaling citeer ziet u dubbele aanhalingstekens in de tekst (“...”), waar ik de tekst omschrijf om deze te benadrukken of uit te leggen, gebruik ik enkele aanhalingstekens (‘...’).

Ik wens u bij het lezen van dit boek toe, dat u vervuld mag worden met de Geest, met wijsheid en doorzettingsvermogen,

Paul Martin

Ultraiectum, 1 november, MMVII

HET BOEK OPENBARING

VAN JEZUS CHRISTUS

A

OPENBARING 1:1-8 OPSCHRIFT EN AANHEF

In den beginne schiep God de hemel en de aarde, is de eerste zin van het boek dat wij de 'bijbel' noemen. Dit is afgeleid van het Griekse woord biblia dat 'boeken' betekent.

In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God, is de eerste zin van het Evangelie naar Johannes, die hiermee direct verwijst naar de oorsprong en verklaart van Wie dit Woord is.

Dit boek van de Openbaring van Jezus Christus begint met een aanhef waarin uitgelegd wordt van wie deze openbaring afkomstig is, van Jezus die het Woord is. Jezus Christus zei: "Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld".¹ Hij is het begin van de schepping, het Woord waaruit de schepping ontstond² en is met die schepping tot aan haar voltooiing. Na haar voltooiing komt uit Jezus Christus, het Woord van God, tevens de nieuwe schepping voort: een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.³

God de Vader geeft deze openbaring aan Jezus Christus om het zijn dienstknechten te tonen. Jezus Christus zendt en toont het door zijn engel aan zijn dienstknecht Johannes. De afzender maakt zich eerst aan de (voor)lezer bekend en aan hen die de woorden van deze profetie (aan)horen. De apostel Johannes getuigt van deze openbaring en schrijft alles in een boek, zoals Jezus hem in de verzen 11 en 19 opdraagt. De openbaring waar Johannes van getuigt is het woord van God, het getuigenis van Jezus Christus, en alles wat hij gezien heeft.

Johannes moet dit boek aan zeven gemeenten in Asia schrijven en begint met een aanhef die aan de gemeenten duidelijk maakt van wie de openbaring komt: "genade en vrede van Hem, die is en die was en die komt en van de zeven geesten die voor de troon zijn". Dit laatste verwijst naar de Heilige Geest, die een zevenvoudige Geest is. In Jesaja 11:1,2 lezen we: "En er zal een rijsje voortkomen uit de tronk van Isaï en een scheut uit zijn wortelen zal vrucht dragen. En op hem zal de Geest des Heren rusten, de Geest van wijsheid en verstand, de Geest van raad en sterkte, de Geest

¹ Matt.28:20

² Gen.1

³ Opb.21:1

van kennis en vreze des Heren". We zien dit uitgedrukt in de gouden kandelaar met zijn zeven lichten: de Geest des Heren vormt de ene schacht waaruit zes armen voortkomen.⁴ In Opb.4:5b lezen we: "...en zeven vurige fakkels brandden voor de troon; dit zijn de zeven Geesten Gods". Verder lezen we in Opb.5:6: "En ik zag in het midden van de troon en van de vier dieren en te midden der oudsten een lam staan, als geslacht, met zeven horens en zeven ogen; dit zijn de zeven Geesten Gods, uitgezonden over de gehele aarde". De zeven geesten voor de troon vinden ook hun uitdrukking in de zeven aartsengelen, Michaël, Gabriël, Rafaël, Uriël, Suriël, Fanuël en Jechiël (let bij deze namen op de uitgang 'el' wat 'God' betekent;⁵ Gabri-ël bijvoorbeeld betekent 'mijn kracht is God') – als de ogen van God gaan zij uit over de hele wereld.⁶

De rol van de Heilige Geest is cruciaal. Het is de de Heilige Geest, die de diepten van de Vader en de Zoon onderzoekt én openbaart. Paulus schrijft dan ook aan de Corinthiërs in 1Cor.2:9 en 10: "Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, al wat God heeft bereid voor degenen, die Hem liefhebben. Want óns heeft God het geopenbaard door de Geest. Want de Geest doorzoekt alle dingen, zelfs de diepten Gods". Verder staat in hoofdstuk 19:10 van het boek Openbaring: "Want het getuigenis van Jezus is de geest der profetie". En in hoofdstuk 22:6 – "en de Here, de God van de geesten der profeten, heeft zijn engel gezonden om zijn knechten te tonen hetgeen weldra geschieden moet".

Nadat de rol van de Heilige Geest zo benadrukt is, volgt in de verzen 7 en 8 dan ook een profetie: "Zie, Hij komt met de wolken en elk oog zal Hem zien, ook zij die Hem hebben doorstoken; en alle stammen der aarde zullen over Hem weeklagen. Ja, amen. Ik ben de alpha en de omega, zegt de Here God, die is en die was en die komt, de Almachtige". Deze openbaring van zijn Persoon wordt voortgezet vanaf vers 12 tot het eind van dit eerste hoofdstuk.

Het 'alpha en omega' waarmee Hij zichzelf omschrijft vinden we ook terug in zijn slotwoord in het laatste hoofdstuk van dit boek (22:13), waar Hij dit nog aanvult met "de eerste en de laatste, het begin en het einde". Het Griekse alfabet met zijn 24 letters dat met de letter omega eindigt, is opnieuw een verwijzing naar het feit dat Hij het Woord is waarmee heel de schepping is geschapen, maar ook wordt voleindigd. Met dit gegeven begint Johannes ook zijn evangelie: "In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in den beginne bij God. Alle dingen zijn door het Woord geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is. Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond (...) Johannes [de Doper] heeft van Hem getuigd en heeft geroepen, zeggende: Deze was het van wie ik zei: Die na mij komt, is vóór mij geweest, want Hij was eer dan ik".⁷

⁴ meer over de plaats van de gouden kandelaar vindt u in de behandeling van de eerste zendbrief, blz.14 en 15

⁵ Deze namen komen voor in Joodse literatuur en in apocriefe boeken; Gen.33:20

⁶ Zach.3:9 en 4:10 – zie ook Ezech.1:18-20; Amos 9:8; Zach.9:1; 1Petr.3:12; Opb.4:6,8

⁷ Joh.1:1- 3,14,15

In Genesis 1 zien we dit Woord gestalte krijgen in de schepping van hemel en aarde, want door het Woord van God is alles geschapen. Alles van a tot z bestaat uit Hem en is door Hem en tot Hem geschapen.⁸ Hij was er reeds *vóór* de tijd begon. Tevens is Hij in de tijd geboren, is vlees geworden, heeft geleden aan het kruis en is levend opgevaren naar zijn Vader. Hiermee heeft Hij de mens, die in de eerste Adam was gevallen, verheerlijkt en aan de Vader voorgesteld in zijn vlees. Hij heeft ons beloofd dat Hij ons tot zich zal nemen en dat ook wij zullen zijn zoals Hij nu is – dit is dan ook onze hoop voor de toekomst.

Zo is Jezus niet alleen de eerstgeborene uit de doden, maar is Hij in alles de eersteling,⁹ onder alles de eerste,¹⁰ de alpha, want er staat geschreven dat Hij reeds vanaf de grondlegging der wereld als Lam was geslacht.¹¹ Hij leeft, die dood geweest is en is opgestaan; die nu op ons wacht tot alle dingen zijn voltooid en wij de sabbatsrust van de zevende dag met Hem mogen ingaan. Hij is ook de laatste, de omega; want alles bestaat in God van begin tot eind en tot in alle eeuwigheid.

Daarom is het in de kerk gebruikelijk dat aan het eind van de gebeden en de psalmen wordt gezongen: “Ere zij de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Als het was in den beginne, nu en te allen tijde, en van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.”

⁸ Rom.11:36

⁹ Col.1:15

¹⁰ Col.1:18

¹¹ Opb.13:8

TOTAALBEELD

B

OPENBARING 1:9-20

DE 7 KANDELAREN OF GEMEENTEN

Na de inleiding, waarin Hij openbaart wie het is die de openbaring aan Johannes schenkt, volgt er het eerste visioen over de zeven kandelaren. Dit visioen geeft een eerste *totaalbeeld* dat in de hoofdstukken 2 en 3 verder wordt *uitgewerkt*. Zoals in het voorwoord reeds gezegd: het *totaalbeeld* kan vergeleken worden met de knop van een bloem waarin alles beknopt aanwezig is, wat zich daarna ontvouwd in de *uitwerking*. (Achterin dit boek kunt u het patroon van de opbouw of structuur van het boek Openbaring vinden waaruit blijkt dat voortdurend eerst een *totaalbeeld* wordt gegeven, dat daarna meer in detail wordt *uitgewerkt*.)

Het onderwerp van dit eerste *totaalbeeld* is de kerk. Het eerste wat Johannes dan ook ziet als hij zich omdraait om te zien wie tegen hem sprak, is niet de Heer, maar zijn de zeven kandelaren. In vers 20 staat van deze kandelaren de uitleg: de kandelaren zijn de zeven gemeenten.

Deze zeven kandelaren, of zeven gemeenten, staan symbool voor de hele kerk, dus de kerk van alle eeuwen, van begin tot eind van haar bestaan op aarde. Het getal zeven geeft een volheid aan, een volheid waarin niets gemist wordt – het is een afgesloten geheel, volmaakt en compleet. Dit is afgeleid van God zelf in de persoon van de Heilige Geest, die een zevenvoudige Geest is. De zeven lichten van de kandelaar drukken Zijn volheid, of volmaakte compleetheid uit.¹ Zoals we in hoofdstuk 2 en 3 bij de zeven zendbrieven zullen zien, symboliseert ieder van die zeven kandelaren een complete periode van de kerk op aarde. De tijd van de kerk in wording op aarde beslaat dan ook zeven perioden.

Vers 13 gaat verder met de mensenzoon die midden tussen deze kandelaren is. Dit geeft aan dat Hij die nu in de hemel is, als het hoofd van zijn lichaam de kerk, ook altijd aanwezig is in iedere periode van de kerk op aarde; Hij wandelt tussen de kandelaren² - zoals Hij in Matt.28:20 vlak voor zijn hemelvaart beloofde: “En zie, Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld”. Hijzelf is ook onderdeel van dit *totaalbeeld* dat in de kandelaren gegeven wordt, daar Hij zich in de kerk openbaart en in haar aanwezig is, zoals Hij dat ook in de schepping en in de gehele geschiedenis is. Hij is de altijd (verborgen) aanwezige, de alpha en de omega, het begin van de schepping Gods en de voleinding daarvan.

¹ Ex.25:31,32,36,37

² Opb.2:1

De beschrijving van zijn uiterlijk is die van een mensenzoon temidden van de zeven kandelaren. Hij is het Woord dat is vleesgeworden en staat nu met dit verheerlijkte lichaam voor de Vader. In de vier evangeliën staat vele malen dat Jezus deze term zelf gebruikt en Hij zichzelf 'zoon des mensen' noemt. Deze beschrijving van de zoon des mensen vinden we ook in hoofdstuk 7:13 van het boek Daniël: "en zie, met de wolken des hemels kwam iemand gelijk een mensenzoon; hij begaf zich tot de Oude van dagen, en men leidde hem voor deze; en hem werd heerschappij gegeven en eer en koninklijke macht, en alle volken, natiën en talen dienden hem. Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet zal vergaan, en zijn koningschap is een, dat onverderfelijk is".

De beschrijving van deze Goddelijke mensenzoon is vol symboliek :

"Bekleed met een tot de voeten reikend gewaad"

Een dergelijk gewaad droeg Hij ook tijdens zijn rondwandelen op aarde; het kledingstuk waar bij zijn kruisiging door de soldaten om gedobbeld werd, omdat het uit één stuk was geweven.³ Het priesterlijke aspect komt hier naar voren, want de priesters mochten alleen voor zijn aangezicht verschijnen in de tabernakel en de tempel in zo'n kledingstuk.⁴ Jezus nu is door het voorhangsel binnengegaan, is voor eeuwig Hogepriester geworden naar de ordening van Melchizedek.⁵

In Matt.17, waar de verheerlijking op de berg wordt beschreven, lezen we in vers 2 ook over deze Zoon des mensen: "En zijn gedaante veranderde voor hun ogen en zijn gelaat straalde gelijk de zon en zijn klederen werden wit als het licht". Zijn verheerlijking bestaat uit het feit dat zijn lichaam straalt als het zonlicht, maar ook dat zijn klederen wit werden als het licht. Zijn lichtende witte klederen staan hiermee symbool voor de overkleding met een nieuw, verheerlijkt, veranderd of ander lichaam. Zo kon Hij met zijn opstandingslichaam midden tussen zijn discipelen verschijnen, terwijl de deuren en ramen dicht waren. Dit verheerlijkte lichaam is tijdsloos, van een andere materie, als een nieuwe schepping. Niet krachtens de wet van een vleselijk voorschrift is Hij gekomen, maar krachtens een onvernietigbaar leven.⁶

Als leden van zijn lichaam zien we er naar uit overkleed te worden met een nieuw lichaam en niet naakt bevonden te worden bij zijn komst. Deze openbaring van Jezus Christus zegt ons niet alleen wie God is, maar ook wat wij als kerk zullen zijn, de bruid van deze Bruidegom.

"Aan de borsten omgord met een gouden gordel"

De borstkas beschermt organen als het hart en de longen, deze worden hier omgord met de waarheid, want daar staat het goud symbool voor.

Het bloed staat symbool voor het leven, zie hiervoor het bloed van Abel dat tot God roept; het bloed, waarvan God zegt dat daar de ziel in huist. Dit bloed wordt

³ Joh.19:23,24

⁴ Ex.28

⁵ Hebr.6:20

⁶ Hebr.7:16

dan ook door Jezus, het ware Paaslam, vergoten om verzoening te doen voor onze zonden. Op het altaar van Golgotha stort Hij voor ons zijn bloed, waarin zijn leven is.

Het hart is het orgaan dat dit bloed door het hele lichaam pompt. Zo staat al zijn leven schenkende bloed en de vergeving die hierdoor is ontstaan ter beschikking van zelfs het kleinste deel van zijn lichaam de kerk. Het hart klopt altijd maar door, onbewust kloppend. Wij kunnen dat met ons bewustzijn niet beïnvloeden, waarschijnlijk associëren wij daarom dit hart met liefde. Door het voelen van het kloppen hebben wij ook het gevoel dat we nog leven.

De longen zijn het orgaan waarmee zuurstof in het bloed wordt gebracht. Zuurstof is in tegenstelling tot bloed onzichtbaar aanwezig, maar net zo essentieel voor het leven: zonder zuurstof is er geen leven. Daarom staat zuurstof symbool voor het leven, maar dan niet voor het zichtbare, natuurlijke leven, maar voor het onzichtbare, geestelijke leven. Zonder geestelijk leven zijn we, net als zonder zuurstof of longen, niet echt levend.

Het verband tussen zuurstof en wind of lucht is snel gelegd en dus ook het verband tussen zuurstof en de Heilige Geest. Van Gods Geest wordt immers gezegd dat Hij waait waarheen Hij wil. Ook Gods Geest is onzichtbaar aanwezig, en kunnen we zijn aanwezigheid voelen of aanvoelen, net zoals we dat bij de wind kunnen. Behalve over Gods Geest zeggen zuurstof, wind en lucht ook wat over de geest en ziel van de mens. Ook de menselijke geest en ziel zijn onzichtbaar, maar wel merkbaar, aanwezig. Iemand een kus geven betekent dan ook eigenlijk je leven willen delen met een ander, je deelt immers elkaars adem. God deelde zijn leven met ons in de hof van het Eden, toen Hij de mens had geschapen; de mens werd een levende ziel toen God hem via de neus zijn adem had ingeblazen. Zonder de ziel heeft het lichaam geen doel; als de ziel is vertrokken zeggen wij dat die persoon dood is. Een leeg huis zonder inwoner zal binnen de kortste keren in verval raken.

Kortom: de gouden gordel verwijst naar het feit dat ons leven (geest, ziel en lichaam) beschermd is en geborgen in Hem die de Waarheid is. Wij zijn door Hem omgeven, in Hem volledig beschermd en geborgen. Hij heeft alles volkomen volbracht, niets kunnen wij daaraan toevoegen. Wij staan zelfs in zijn handpalmen gegraveerd; onuitwisbaar zijn onze namen bekend.⁷

“Zijn hoofd en zijn haren waren wit als witte wol, als sneeuw”

De uitdrukking ‘wit als wol en sneeuw’ drukt het tegenovergestelde uit van het zondig zijn, ofwel het rood zijn als karmozijn – “Laat ons tezamen richten, zegt de Here; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol”.⁸

Ons Hoofd in de hemel is het Lam met wol die witter is dan sneeuw. Hij is volkomen rein – een Lam zonder vlek of rimpel.⁹ De symbolische betekenis van het

⁷ Jes.49:16

⁸ Jes.1:18

⁹ 1Pet.1:19

witte is namelijk volkomen reinheid, het zonder vlek of rimpel zijn. Op witte kleding is ook ieder klein vlekje storend zichtbaar. Kleding is een bedekking en bepaalt ons uiterlijk. Een witte bedekking symboliseert de reine levenswandel, zo ook het witte haar dat het hoofd bedekt.

Zijn hoofd en haren zijn wit. Dit is Gods aangezicht in de verheerlijkte Jezus. Bij de verheerlijking op de berg 'straalde zijn gelaat als de zon, en zijn klederen werden wit als het licht'.¹⁰ "God nu, bewoont een ontoegankelijk licht", staat in 1Tim.6:16, en Ps.104:1,2 zegt: "Gij hebt U met majesteit en luister bekleed. Hij hult Zich in het licht als in een mantel". Maar juist omdat dat licht ontoegankelijk is, bekleedt Hij Zich daarom ook met het duister: "Hij stelde het duister tot zijn omhulsel, tot zijn beschutting rondom Zich".¹¹ Het is ter bescherming van ons, zoals de Heer tegen Mozes zei: "Gij zult mijn aangezicht niet kunnen zien, want geen mens zal Mij zien en leven".¹² Daarom zegt Jezus: "Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien". In Jezus maakt God zich zichtbaar. En de kerk maakt Jezus zichtbaar in de wereld. Als zijn lichaam openbaart de kerk Jezus Christus.

Wanneer wij met iemand spreken kijken wij hem altijd aan, want de gelaatsuitdrukking voegt iets toe aan de communicatie. Zo herkennen wij ook Jezus, die het Hoofd is van het lichaam de kerk, door Hem aan te zien. We kunnen Hem in elkaar ontdekken en in hen die onze voorgangers zijn. "Zo kennen wij dan van nu aan niemand naar het vlees. Indien wij al Christus naar het vlees gekend hebben, thans niet meer. Zo is dan wie in Christus is een nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan, zie, het nieuwe is gekomen"¹³ en: "Wij verzoeken u, broeders hen, die onder u zich moeite getroosten, die u leiden in de Here en u terechtwijzen, te erkennen, en hen zeer hoog te schatten in liefde, om hun werk".¹⁴

"Zijn ogen als een vuurvlam"

De ogen symboliseren het profetische, zoals we lezen in Jesaja 19:10. Door de ogen zijn we in staat deze wereld te zien, zij zijn de twee getuigen van deze werkelijkheid. Doordat je met twee ogen kijkt zijn we in staat diepte te zien en kan je afstanden bepalen. Er is een parallel te trekken: Voor de rechtbank zijn twee getuigen nodig om iets als waar te bestempelen. Geestelijk gezien ziet de profeet, of iemand met een profetische gave, diepte: zij kunnen namelijk vooruit zien wat op hun weg komt, zij kunnen als het ware verder zien dan hun neus lang is.

Om te kunnen zien met de ogen is er wel licht nodig. Daarom is ook licht een symbool voor het profetische. Het licht komt van buitenaf en niet van het oog zelf. Zo is het ook met het licht dat van God komt en dat het geestelijke oog, de profeet, registreert. In de volksmond wordt de profeet daarom ook wel ziener genoemd.

¹⁰ Matt.17:2

¹¹ Ps.18:12

¹² Ex.33:20

¹³ 2Cor.5:16-17

¹⁴ 1Thess.5:13

Hier echter toont Jezus Zich met ogen waar licht uitkomt. Dit komt overeen met wie Hij is: God – de Zoon van de Vader, de tweede persoon van de Godheid. Hij is dan ook dé Profeet en tegelijkertijd is Hij hét Licht. Zo is ook alles wat Jezus aan Johannes toont, dit hele boek Openbaring, profetisch licht dat God geeft over heden, verleden en toekomst. Door dit licht kunnen wij Hem met ons geestelijk oog zien in de schepping en in de geschiedenis, en wordt onze ziel opgebouwd in de kennis van Hem en wie Hij is.

Op pagina 2 heb ik reeds het verband aangegeven tussen Jezus' ogen (de zeven ogen van het Lam) en dienaren van God. We zien dit bijvoorbeeld in de vier wezens voor de troon vol ogen van voren en van achteren,¹⁵ die ook beschreven worden als rondom en van binnen vol ogen.¹⁶ En in Ezechiël 1:15-20 waar de vier wezens of cherubs beschreven worden met aan de voorzijde van ieder een rad: "Hun velgen waren hoog en ontzagwekkend; en bij alle vier waren deze velgen rondom vol ogen (...) Als genen gingen, gingen dezen; als genen stilstonden, stonden dezen stil; als genen zich van de grond verhieven, verhieven zich de raderen tegelijk met hen, want de geest der wezens was ook in de raderen". De in de bijbel aan ons getoonde beelden, van bijvoorbeeld de ogen van God die de hele wereld doorlopen en ook hier Jezus' ogen als een vuurvlam, geven aan dat deze ogen ook gestalte krijgen in zijn dienaren (en dit dus engelen en mensen betreft).

"Zijn voeten waren gelijk koperbrons, als in een oven gloeiend gemaakt"

Koper is een beeld of symbool van de Geest. Dat het koper hier licht geeft alsof het in een oven gloeiend is gemaakt, geeft aan dat er kracht vanuit gaat. Het zijn dus de sterke benen die het gehele lichaam dragen, waarvan hier alleen de voeten zichtbaar zijn, omdat het gewaad tot aan de voeten reikt. In het boek Job lezen we in hoofdstuk 40:10-13 dat koper vergeleken wordt met kracht. God antwoordt Job: "Zie toch het nijlpaard, dat Ik heb gemaakt, evenals u. Het eet gras zoals het rund. Zie toch de kracht in zijn lendenen, de sterkte in zijn buikspieren! Hij spant zijn staart als een ceder, de spieren van zijn dijen zijn samengestremd. Zijn beenderen zijn buizen van koper, zijn knoken gelijk staven van ijzer...". Verder worden er in de bijbel nog schilden van koper genoemd, koperen deuren, ketenen van koper, die alle wijzen op kracht en sterkte. Ook de koperen slang die Mozes in de woestijn maakte en omhoog stak, zodat ieder die daarop zag niet stierf aan de slangenbeten, wijst op de Geesteskracht die de dood overwint.¹⁷

Dat het hier niet gaat om gewone menselijke kracht laat God ons weten in Psalm 147:10-13 waar staat: "Hij heeft geen welgevallen aan de kracht van het paard, noch welbehagen in de benen van de man; de Here heeft welbehagen in wie Hem vrezen, die op zijn goedertierenheid hopen. Jeruzalem, roem de Here, Sion loof uw God. Want Hij maakt de [koperen] grendels van uw poorten sterk". Het gaat God dus niet

¹⁵ Opb.4:6b

¹⁶ Opb.4:8

¹⁷ Num.21

om menselijke kracht, maar om kracht van de Geest. Voeten zijn daarnaast een beeld van de evangelist die de blijde boodschap mag vertellen, zoals Paulus schrijft aan de Efeziërs in hoofdstuk 6, waar hij spreekt over de geestelijke wapenrusting: “Stelt u dan op, uw lendenen omgord met de waarheid, bekleed met het pantser der gerechtigheid, de voeten geschoeid met de bereidvaardigheid van het evangelie des vredes...”. Het ‘schoeien van de voeten’ is dus een beeld van de bereidheid om het evangelie te verkondigen. In Rom.10:14,15 staat: “Hoe geloven in Hem, van wie zij niet gehoord hebben? Hoe horen zonder prediker? En hoe zal men prediken zonder gezonden te zijn? Gelijk geschreven staat: Hoe lieflijk zijn de voeten van hen, die een goede boodschap brengen”.

Hierover zegt Jezus in Marcus 16:15-18: “Gaat heen in de gehele wereld, verkondigt het evangelie aan de ganse schepping. Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden, maar wie niet gelooft, zal veroordeeld worden. Als tekenen zullen deze dingen de gelovigen volgen: in Mijn naam zullen zij boze geesten uitdrijven, in nieuwe tongen zullen zij spreken, slangen zullen zij opnemen, en zelfs indien zij iets dodelijks drinken, zal het hun geen schade doen; op zieken zullen zij de handen leggen en zij zullen genezen worden”. In dit citaat (en ook in de koperen voeten) wordt een direct verband gelegd tussen de verkondiging van het evangelie en de gaven van de Heilige Geest, door de belofte dat krachtige tekenen het verkondigde woord zullen volgen.

“Zijn stem was als een geluid van vele wateren”

In het eerste hoofdstuk van het boek Ezechiël lezen we over een soortgelijke openbaring van God als in het eerste hoofdstuk van het boek Openbaring; in Ezechiël hoofdstuk 1:24 wordt de stem van God óók zo omschreven: “Als zij [de vier cherubs] gingen, hoorde ik het geruis van hun vleugels als het gebruis van vele wateren, als de stem van de Almachtige”. En in Openbaring 19:6 staat: “En ik hoorde als een stem van een grote schare en als een stem van vele wateren...”. Wateren zijn een beeld van volkeren, zoals Psalm 65 zegt: “die het bruisen der zeeën doet bedaren, het bruisen van haar golven en het rumoer der natiën”, en Psalm 93: “De Here is koning (...) Stromen verheffen, o Here, stromen verheffen hun stem, stromen verheffen hun bruisen; boven de stemmen van vele wateren, van de geweldige baren der zee, is de Here geweldig in de hoge.”

Dat zijn stem was als een geluid van vele wateren, betekent dat God zich hier openbaart met een stem die alle volkeren zullen en kunnen verstaan. Dit is wat op Pinksterdag gebeurde, toen de Heilige Geest werd uitgestort op allen die in die ruimte in gebed bijeen waren, de tongen van vuur zich over hun hoofden verdeelden en zij met andere tongen begonnen te spreken, zoals de Geest het hun gaf uit te spreken. De menigte verbaasde zich, want een ieder hoorde hen in hun eigen taal spreken: “Parthen, Meden, Elamieten, inwoners van Mesopotamië, Judea en Capadocië, Pontus en Asia, Frygië en Pamfylië, Egypte en de streken van Libye, bij

Cyrene, en hier verblijvende Romeinen, zowel Joden als Jodengenoten, Cretenzers en Arabieren".¹⁸

Zoals Hij de spraak van de mens verwarde bij de torenbouw van Babel, waardoor er verschillende volkeren ontstonden, zijn al deze verschillende volkeren toch in staat Hem te verstaan.

"En Hij had zeven sterren in zijn rechterhand"

In vers 20 legt Hij uit dat deze zeven sterren de zeven engelen van de zeven gemeenten zijn. Het woord engel betekent bode of boodschapper. In het Oude Testament zijn engelen boodschappers van God. De engel van een gemeente is de weergave in het Grieks van de persoon die in de Joodse synagoge voorgaat. Deze engelen, de boodschappers van God in de gemeente, zijn in de huidige kerkstructuur beter bekend onder de term bisschoppen. Zij zijn het hoofd van hun verschillende gemeenten en daarmee verantwoordelijk voor het bestuur, de opbouw, de groei en het geestelijk leven van zijn lichaam, de kerk. Het is ook niet aannemelijk dat Jezus aan Johannes de opdracht zou geven om brieven te schrijven aan geestelijke wezens. Verder lezen we in Dan.12:3 dat leraren met sterren vergeleken worden.

Jezus houdt deze sterren, of hoofden van de gemeenten van de zeven perioden dat de kerk op aarde is, in zijn rechterhand. De rechterhand is de hand waarmee je iets vasthoudt, omdat deze in de regel de sterkste hand is. Wanneer je een wapen vast wilt houden, of iets bijeen wilt houden, doe je dat met je sterkste hand. De rechterhand waarmee Hij de zeven sterren vasthoudt staat symbool voor het apostolaat. Dat is namelijk het instrument waarmee Hij de gemeentes bijeenhoudt. Zonder het apostolaat is de kerk uiteengevallen in partijtschappen en verschillende kerkgenootschappen. Apostelen worden direct door Hem die het Hoofd is geroepen en gezonden en niet door een mens.

De linkerhand is een beeld van het profetenambt. Tezamen zijn de beide handen te zien in een ander beeld, dat van de twee draagbomen van de ark des verbonds; de handen die het getuigenis van het volbrachte werk, het bloed wat op deze ark werd gesmeerd, de wereld in dragen. Het gouden verzoendeksel op de ark is een beeld van de Drieënige God waarop het bloed van Jezus Christus, waarmee Hij verzoening tot stand heeft gebracht voor de mensheid, wordt gesprekend; de van acacia-hout gemaakte en met puur goud beklede ark, waar het verzoendeksel op ligt, is een beeld van de kerk die het lichaam is van Jezus Christus, het hoofd, die met zijn verheerlijkte lichaam nu in de hemel is en daarmee ook de wandel van de kerk met Hem in de hemel (in het heilige der heiligen) is gezet.¹⁹

Apostel betekent gezondene – apostelen zijn als boodschappers in deze wereld gezonden om het Evangelie te verkondigen en, samen met het openbarende licht van de profeet, leggen zij de waarheid en het fundament van de kerk.²⁰ Alle ambten

¹⁸ Hand.2:1-13

¹⁹ Ef.2:6 en Fil.3:20

²⁰ Col.1:5

in de kerk komen uit Hem voort en door de Heilige Geest worden deze in de mens geopenbaard die Hij daarvoor roept en zendt. Daarom staat er in Efeze 2:19,20 geschreven: "zijt gij (...) huisgenoten Gods, gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, terwijl Christus Jezus zelf de hoeksteen is". In het verlengde hiervan schrijft Paulus in dezelfde brief: "Maar aan een ieder onzer afzonderlijk is de genade gegeven, naar de mate waarin Christus haar schenkt (...) En Hij heeft zowel apostelen als profeten gegeven, zowel evangelisten als herders en leraars, om de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus, totdat wij allen de eenheid van het geloof en de volle kennis van de Zoon Gods bereikt hebben, de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom van Christus. Dan zijn wij niet meer onmondig, op en neer, heen en weer geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer, door het valse spel van mensen, in hun sluwheid, die tot dwaling verleidt, maar dan groeien wij, ons aan de waarheid houdende, in liefde in elk opzicht naar Hem toe, die het hoofd is, Christus. En aan Hem ontleent het gehele lichaam als een welsluitend geheel en bijeengehouden door de dienst van al zijn geledingen naar de kracht, die elk lid op zijn wijze oefent, deze groei van het lichaam, om zichzelf op te bouwen in de liefde".²¹

In zijn brief aan de Corinthiërs²² werkt hij dit nog verder uit. Het is de Heilige Geest die alle dingen bewerkt: "Er is verscheidenheid in genadegaven, maar het is dezelfde Geest; en er is verscheidenheid in bedieningen, maar het is dezelfde Here; en er is verscheidenheid in werkingen, maar het is dezelfde God, die alles in allen werkt. Maar aan een ieder wordt de openbaring van de Geest gegeven tot welzijn van allen. Want aan de een wordt door de Geest gegeven met wijsheid te spreken, en aan een ander met kennis te spreken krachtens dezelfde Geest; aan de een geloof door dezelfde Geest en aan een ander gaven van genezingen door die ene Geest; aan de een werking van krachten, aan de ander profetie; aan de een het onderscheiden van geesten, en aan de ander allerlei tongen, en aan weer een ander vertolking van tongen. Doch dit alles werkt één en dezelfde Geest, die een ieder in het bijzonder toedeelt, gelijk Hij wil." In dit citaat worden *genadegaven*, *bedieningen* en *werkingen* onderscheiden. Deze zijn qua werking een openbaring van God, maar wel op verschillende wijze. Ten eerste, de genadegaven, ofwel gaven van de Geest, zijn een openbaring van de Geest.

Ten tweede, in de bedieningen, en specifiek in de viervoudige bediening in zijn lichaam, wordt de Zoon geopenbaard. In de tempel en tabernakel wordt deze viervoud in het heilige (een beeld van de kerk) zichtbaar in de vier cherubim die op het voorhangsel geborduurd zijn; zij zijn op aarde de openbaring van Jezus, die de deur en toegang is tot het heilige der heiligen. Deze openbaring van Jezus Christus in het viervoudig ambt binnen zijn kerk zien we ook in de vier dieren, of wezens, die rondom de troon staan.²³ De beschrijving van deze dieren lezen we in Opb.4:7: "En het

²¹ Ef.4:7-16

²² 1Cor.12

²³ Opb.4

eerste dier was een leeuw gelijk, en het tweede dier een rund gelijk, en het derde dier had een gelaat als van een mens, en het vierde dier was een vliegende arend gelijk” – in dit beeld zien we de ouderling, de herder, de evangelist en de profeet. Ook in het Oude Testament, in Ezechiël 1, lezen we over de beschrijving van de vier wezens, die in hoofdstuk 10 ook cherubs genoemd worden. Deze vier cherubs, waarin Gods Geest is (en in de raderen), zijn een openbaring van Gods heerlijkheid. In Ezech.1:10 lezen we: “En wat hun aangezichten betreft, die geleken bij alle vier ter rechterzijde op dat van een mens en dat van een leeuw; bij alle vier ter linkerzijde op dat van een rund; ook hadden alle vier het aangezicht van een arend.”

Ten derde zijn de werkingen een openbaring van God de Vader. Merk op dat het niet de mensen zijn met een gave, bediening of werking, die Gods Drie-enigheid openbaren, maar het is één en dezelfde Geest die al deze dingen werkt en doet.

Paulus schrijft verder in 1Cor.12: “En God heeft sommigen aangesteld in de gemeente, ten eerste apostelen, ten tweede profeten, ten derde leraars, verder krachten, daarna gaven van genezing, bekwaamheid om te helpen, om te besturen, en verscheidenheid van tongen. Zijn zij soms allen apostelen? Allen profeten? Allen leraars? Allen krachten? Hebben soms allen gaven van genezing? Spreken soms allen in tongen? Vertolken zij soms allen?” Zo legt Paulus uit dat al de leden van het lichaam bij elkaar horen en dat niemand zonder de ander kan. Alle leden tezamen openbaren Jezus door die ene Geest: “Want gelijk het lichaam één is en vele leden heeft, en al de leden van het lichaam, hoe vele ook, één lichaam vormen, zo ook Christus; want door één Geest zijn wij allen tot één lichaam gedoopt. Want het lichaam bestaat toch ook niet uit één lid, maar uit vele leden.”

In 1Cor.11 lezen we over het verband tussen het lichaam van Christus en de gemeenschap die wij daarmee hebben, en het gevolg van verdeeldheid binnen de kerk: “Want vooreerst is er, naar ik hoor, wanneer gij als gemeente samenkomt, verdeeldheid onder u, en ten dele geloof ik dit”²⁴ en “Want wie eet en drinkt, eet en drinkt tot zijn eigen oordeel, als hij het lichaam niet onderscheidt”.²⁵

De vraag dringt zich op hoe het kan bestaan dat wij als kerk zo verdeeld zijn? Verschillende groeperingen en sekten, vereten en verketteren elkaar, niet in staat elkaar als gedoopten in zijn lichaam te zien. Onderscheiden we dan wel zijn lichaam? Eten en drinken wij onszelf op deze wijze niet een oordeel? Welke Geest spreekt hier uit?

Jezus bad in zijn hogepriesterlijk gebed²⁶: “Heilige Vader, bewaar hen in uw naam, welke Gij Mij gegeven hebt, dat zij één zijn zoals Wij (...) En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor hen, die door hun woord in Mij geloven, opdat zij allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons zijn; opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt...”.

²⁴ vers 18

²⁵ vers 29

²⁶ Joh.17

“Uit zijn mond kwam een tweesnijdend scherp zwaard”

Ook dit zwaard is een beeld en openbaring van Jezus Christus. Dit zwaard openbaart hoe het Woord, dat Jezus is, door de Geest zijn uitwerking heeft.

Zijn stem, met het geluid ‘als van vele wateren’, heeft hier een andere symbolische vorm aangenomen. Een zwaard is een wapen dat in een lichaam doordringt, er zelfs helemaal doorheen kan gaan. Jesaja heeft hierover geprofeteerd: “Hoort naar Mij, gij kustlanden, en luistert, gij natiën in de verte. De Here heeft mij geroepen van moeders lijf aan, van de schoot mijner moeder aan heeft Hij mijn naam vermeld. En Hij maakte mijn mond als een scherp zwaard; in de schaduw zijner hand verborg Hij mij. Hij maakte mij tot een puntige pijl, in zijn pijlkoker stak Hij mij”.²⁷ Verder staat in de Hebreeënbrief: “Want het woord Gods is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard en het dringt door, zó diep, dat het vaneen scheidt ziel en geest, gewrichten en merg, en het schift overleggingen en gedachten des harten; en geen schepsel is voor Hem verborgen, want alle dingen liggen open en ontbloot voor de ogen van Hem, voor wie wij rekenschap hebben af te leggen”.²⁸ Dit zwaard of woord van God scheidt dus onze daden (en woorden) van onze verborgen overleggingen. De diepste dingen van ons eigen hart liggen voor Gods oog open en bloot zichtbaar. Via andere christenen openbaart de Heilige Geest aan ons de verborgen overleggingen van ons eigen hart, verwoordt door de mond van een ander. Meestal schrik je wanneer je dit overkomt, want je krijgt de indruk dat die ander alles van je afweet, dat hij of zij weet van dingen die je altijd angstvallig verborgen had gehouden, of van werken die voor de wereld heel mooi leken, maar waarvoor de motivatie in je hart niet zo zuiver was. Hierdoor laat God ons merken dat we niet op de mens moeten zien. Want de personen die deze zaken van ons hart lijken te kennen, weten dit namelijk niet echt van zichzelf (zij begrijpen er waarschijnlijk ook niet zoveel van en zijn zich helemaal niet bewust van het feit dat zij iets blootleggen). Hierdoor weten we echter zelf, en komen we tot de erkenning, dat het God is die door die mens spreekt. Het is dan ook een levende Heer, die de overleggingen van ons hart door zijn Geest openbaart en blootlegt, hier en nu in de tegenwoordige tijd.

“En zijn aanzien was gelijk de zon schijnt in zijn kracht”

Hiermee wordt een soort samenvatting gegeven van zijn hele verschijning. Want alles lijkt wel licht te geven: zijn aangezicht, zijn hoofd en haren, zijn kleding, het is allemaal wit; uit zijn ogen komt licht, een vlam; zijn koperen voeten lijken te gloeien alsof er een oven aanwezig is.

Het lijkt of de zon schijnt alsof het midden op de dag is, wanneer hij op zijn hoogste punt staat en op zijn sterkst schijnt. Dit is inderdaad een mooie beschrijving. Net als in ons zonnestelsel draait alles om de zon, Jezus Christus, die het licht van deze wereld is. De nacht symboliseert zijn afwezigheid op aarde. In de duisternis van de nacht geeft Hij het licht van de maan, die een beeld is van de kerk. De maan reflek-

²⁷ Jes.49:1-2

²⁸ Hebr.4:12,13

teert het licht van de zon. De kerk op aarde is zo de weerschijn van de zon, van Christus. De kerk is niet de zon die zelf het licht genereert, maar de weerkaatsing van dat licht. Zo kan ieder mens in een gedoopt christen God ontmoeten, omdat het zijn Geest is die in ons woont en Hem openbaart.

Bij dit licht kunnen onze geestelijke ogen ook zien en zijn wij niet langer geestelijk blind zoals de wereld dat is. Wij ontvangen van Hem, die onze zon is, ook de warmte van zijn liefde. En uiteindelijk zal het goede zaad dat Hij in deze wereld heeft gezaaid zijn volle vrucht dragen, een honderdvoudige vrucht, door de groei en inwerking van Hem die ons licht is.²⁹

Het dragen van vrucht is waar het Hem, wat de kerk betreft, voortdurend om te doen is. Dat doel vinden we niet alleen terug in de zeven zendbrieven uit Openbaring 2 en 3, die een openbaring zijn van de kerk in de zeven perioden dat zij op aarde is, maar ook in de zeven zegels die in de hoofdstukken hierna volgen.

Samenvattend zien we onder andere dat Jezus zich op viervoudige wijze openbaart. Want Jezus die de Apostel is van onze belijdenis, wordt zichtbaar in het symbool van de gouden gordel. Jezus als de Profeet, wordt zichtbaar in de ogen als een vuurvlam. Jezus als de Evangelist die de blijde boodschap verkondigt, wordt zichtbaar in de koperen voeten. Jezus als de goede Herder, wordt zichtbaar in het witte gewaad en in de haren wit als witte wol (beide een bedekking).

²⁹ Matt.13:3-9, 18-23 en 7:16-20

UITWERKING

OPENBARING 2
DE 7 ZENDBRIEVEN

1 ^e Brief	2 ^e Brief	3 ^e Brief	4 ^e Brief	5 ^e Brief	6 ^e Brief	7 ^e Brief
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

De hoofdstukken 2 en 3 zijn een *uitwerking* van het *totaalbeeld* uit hoofdstuk 1:9-20; het totaalbeeld van de 7 kandelaren te midden waarvan iemand als een mensenzoon gezien werd. Zoals in het beginwoord van het voorgaande hoofdstuk gezegd staan de 7 kandelaren voor de 7 perioden van de geschiedenis van de kerk op aarde. In de gestalte als van een mensenzoon maakt Jezus duidelijk dat Hij in al deze perioden in de kerk aanwezig is en in de beschrijving van deze gestalte laat Jezus zien wie (en wat) Hij voor ons is.

Deze perioden van de kerk op aarde worden uitgewerkt in de 7 zendbrieven uit de hoofdstukken 2 en 3; de zendbrieven laten ons 7 karaktertrekken zien die de kerk in iedere periode van haar ontwikkeling zal vertonen. Ook de aanwezigheid en het handelen van de Heer in de kerk in al deze perioden worden in deze zendbrieven uitgewerkt. We zien in de 7 zendbrieven dan ook verschillende onderdelen van de beschrijving van de 'mensenzoon' uit hoofdstuk 1 terug.

Waarom lezen we in een profetisch boek als Openbaring over brieven die aan 7 kerken in Klein-Azië geschreven moesten worden? En waarom zijn zij juist tot deze 7 gemeenten in Klein-Azië gericht? Het antwoord is dat de inhoud van de brieven niet alleen van toepassing was op de toen bestaande 7 gemeenten, maar ook op de Universele kerk in de zevenvoudige volheid van haar geschiedenis. De zendbrieven vormen samen de zevenvoudige brief van Jezus Christus aan zijn hele kerk en geven, in geestelijke taal, een beschrijving van de kenmerken of eigenschappen die in de hele kerk van alle tijden gevonden kunnen worden. Hoewel er in de tijd dat ze geschreven werden meer dan deze zeven gemeenten waren, hadden de brieven zonder twijfel direct betrekking op deze zeven speciale gemeenten met hun engelen of bisschoppen. Deze zeven gemeenten waren echter door de Heilige Geest geselecteerd om als vertegenwoordigers model te staan voor de gehele toen bestaande kerk én voor de hele kerk in iedere periode van haar ontwikkeling. Alles wat aan de 7 gemeenten gezegd wordt, is dus óók van toepassing op de gehele kerk. Al de geestelijke karaktertrekken die in de brieven geschetst worden, zijn in meerdere of mindere mate terug te vinden in iedere kerk van welke tijd dan ook. Aan de ene kant

verdelen de brieven de kerkgeschiedenis in 7 perioden met ieder zijn eigen karaktertrek, terwijl aan de andere kant zij 7 karaktertrekken tonen die er tegelijkertijd in iedere periode zijn, als de 7 kleuren van de regenboog. Zo kunnen we de 7 gemeenten beschouwen als een miniatuur van de kerk, de gehele kerk van alle tijden.

De Heer zegt aan het slot in Opb.22:16: "Ik, Jezus, heb mijn engel gezonden, om ulieden dit te betuigen voor de gemeenten". En ook aan het slot van elk van de zeven brieven klinkt de oproep aan de gemeenten (let op, opnieuw in meervoudsvorm): "Wie een oor heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt". Hieraan is te zien, dat de woorden van de Geest in een zendbrief niet slechts tot één afzonderlijke gemeente en haar engel gericht zijn, maar tot de gehele kerk, ofwel al de gemeenten, die niet slechts bestaat uit de gemeenten van alle plaatsen, maar ook uit de heiligen (christenen) van alle elkaar opvolgende geslachten.

Deze benadering is in overeenstemming met de hele heilige Schrift. Alle woorden en daden van God, die in letterlijke zin het volk Israël aangingen, zijn ook van toepassing op het nieuwe, geestelijke Israël. De oudtestamentische profetieën werden uiteraard gesproken naar aanleiding van werkelijke, historische gebeurtenissen in die tijd, maar zij zien toch alle ook op geestelijke gebeurtenissen in de tegenwoordige bedeling van de kerk. Deze hogere betekenis is niet iets dat er toevallig bijkomt, maar zij is naar Gods bedoeling zelfs belangrijker dan de letterlijke betekenis.

Zo is het ook met deze zendbrieven. Het is duidelijk, dat zij destijds aan werkelijk bestaande gemeenten zijn geschreven. Maar het is ook overduidelijk dat hun inhoud de beperkte toepassing op die plaatsen in die tijd ver te boven gaat. Zo is het altijd met de woorden van Hem, die van het begin af het einde al ziet. Door deze brieven te lezen wordt onze blik verruimd en beseffen wij de eenheid van de kerk in iedere tijd, in welke toestand dan ook. Aan de ene kant zien we de fouten waarin de heiligen zijn gevallen, maar aan de andere kant hoe God in alle eeuwen zijn trouwe dienstknechten heeft gehad. We merken op dat Hij veel heeft te zeggen over de fouten binnen de gemeenten, maar in zijn liefde en genade vergeet Hij niet van ieder ook de goede punten te noemen.

De kerk vertoont in iedere periode van haar ontwikkeling bepaalde karaktertrekken. En te verwachten is dat, voordat zij in haar uiteindelijke volmaaktheid zal verschijnen, de kerk deze karaktertrekken ook gelijktijdig zal vertonen tegen het einde van de huidige bedeling. Tevens is deze serie brieven via Johannes naar Efeze en de andere gemeenten in Klein-Azië een symbolische aanblik die de gehele kerk achtereenvolgens voor de ogen van de Heer te zien geeft.

In het vervolg zal blijken dat ook in de namen van de zeven gemeenten een betekenis ligt. In de hele bijbel, van het scheppingsverhaal af, hebben namen doorgaans een betekenis. Hoewel van de historische oorsprong van de namen van de zeven gemeenten in Klein-Azië niet alles bekend is, kan het toch niet toevallig zijn dat zij zo precies passen op de toestand van de kerk die in elke zendbrief wordt geschetst.

We kunnen in de christelijke bedeling zeven perioden onderscheiden die juist de in deze brieven beschreven zeven karaktertrekken dragen en elkaar ook in deze volgorde opvolgen. Schematisch is dit als volgt weer te geven :

Efeze	±30 – ±100	De apostolische eeuw, van de stichting van de kerk tot aan de vervolgingen.
Smyrna	±100 – 313	De tijd van de grote vervolgingen onder de Romeinse keizers.
Pergamum	313 – 754	Van de erkenning van het christendom door Constantijn en de latere verheffing tot Romeinse staatsgodsdienst, tot de tijd van de pauselijke macht.
Thyatira	754 – 1517	Van de geleidelijke opkomst van de macht van de paus tot aan de Reformatie.
Sardes	1517 – 1813	Vanaf de Reformatie tot het einde van de Franse Revolutie.
Filadelfia	1813 – ±1900	De periode waarin God een herstel van de kerk bewerkt, waarbinnen ook de oprichting van Zendingen en Evangelische Genootschappen vallen.
Laodicea	±1900 – heden	De huidige tijd, waarin een keus gemaakt moet worden: Heet of koud, maar niet lauw zijn. God zal hen verwerpen die geen keus willen maken; maar zal Hij maaltijd houden met hen die goud van Hem aannemen en witte klederen en ogenzalf, zodat hun ogen geopend worden.

1 ^e Brief	2 ^e Brief	3 ^e Brief	4 ^e Brief	5 ^e Brief	6 ^e Brief	7 ^e Brief
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

DE BRIEF AAN DE GEMEENTE IN EFEZE (±30 – ±100)

De apostolische eeuw, van de stichting van de kerk tot aan de vervolgingen.

De eerste zendbrief is die aan de gemeente te Efeze. Deze brief heeft betrekking op de eerste periode van de kerk, de apostolische eeuw en vooral op het laatste deel van deze periode tijdens de laatste levensjaren van Johannes.

In het Grieks herinnert deze naam ons aan een vurig verlangen en welbehagen. Efeze was de belangrijkste onder de twaalf Ionische steden van Klein-Azië en was bekend om haar handel, haar weelde en haar toverijen. Ze was ook bekend door de tempel van Artemis, of Diana Lucifera,¹ die dikwijls werd voorgesteld met haar hoofd gekroond met zeven sterren. De kerk, gekroond met haar bisschoppen of engelen, is echter de ware Lichtdraagster voor de wereld.

Jezus begint deze eerste zendbrief met de aanhef: “Die de zeven sterren in zijn rechterhand houdt, die tussen de zeven gouden kandelaren wandelt” – waarmee wordt aangegeven dat deze brief, samen met de zes hier op volgende brieven, een *uitwerking* is van het *totaalbeeld* dat in hoofdstuk 1 is gegeven over de kandelaren en de zeven sterren. De zeven sterren zijn de engelen of bisschoppen van de zeven gemeenten en zij verbeelden de gezamenlijke bisschoppen van de Algemene kerk. De engelen van de gemeenten zijn het zinnebeeld van de tegenwoordigheid van de Heer. Christus houdt die engelen vast, niet afzonderlijk, maar gezamenlijk – alle zeven in één hand, zijn rechterhand. De rechterhand in deze eerste brief beeldt de bediening van apostelen uit die in de eerste eeuw van de kerk aanwezig waren.

Ook in de tabernakel bevond zich een kandelaar. Deze was van puur goud en stond in het heilige.² De tabernakel is vol symbolische betekenis. Het heilige der heiligen is een beeld van de hemel, het heilige een beeld van wat de (hemelse) kerk op aarde is in Christus, en de voorhof een beeld van de kerk in de wereld. Echter, de kandelaar was van puur goud en hoort eigenlijk thuis in het heilige der heiligen, waar zowel de ark van het verbond (van acaciahout, overkleed met puur goud) als het verzoendeksel (van puur goud) zich bevonden. De gouden kandelaar met haar zeven lampen is een beeld van de zeventvoudige Heilige Geest van God.³ Toen Jezus zijn werk op aarde had voltooid en Hij naar de hemel tot zijn Vader was opgevaren, zond Hij de Heilige Geest naar de aarde om in de mens te gaan wonen. Vandaar dat de gouden kandelaar niet in het heilige der heiligen stond, maar in het heilige, waar ook de tafel met de 12 toonbroden zich bevond (een beeld van het gehele Verbondsvolk).

¹ Lucifer betekent: Lichtdrager

² Ex.26:31 en 35

³ Opb.4:5

De zeven kandelaren waartussen Jezus wandelt zijn een beeld van dezelfde zevenvoudige Heilige Geest, maar nu tonend dat Hij altijd aanwezig is, in ieder van de zeven verschillende periodes. In de tempel van Salomo zien we echter tien gouden kandelaren, met dus 70 lichten.⁴ De tempel nu is een beeld van de kerk in de toekomst, wanneer zij geheel compleet zal zijn en volmaakt. Dit getal 70 duidt symbolisch op al de volkeren van waaruit de kerk, het Nieuwe Verbondsvolk, zal zijn gevormd. In het lied van Mozes in Deut.32 lezen we in vers 8: "Toen de Allerhoogste aan de volken hun erfenis toedeelde, toen Hij de mensenkinderen van elkander scheidde, heeft Hij de grenzen der volken vastgesteld naar het getal der zonen van Israël". Hij verwijst hier enerzijds naar de verwarring van de spraak tijdens de torenbouw van Babel en anderzijds, nu het volk Israël verlost is en uit Egypte getrokken en op het punt staat het Beloofde Land binnen te trekken, naar de komst in het land Egypte van de zonen van Israël (Jakob). Jakob nu kwam met 70 zielen naar Egypte om aan de hongersnood te ontkomen.⁵ Gen. 46:8 zegt hierover: "Dit zijn de namen van de zonen van Israël, die in Egypte kwamen, van Jacob en zijn zonen" en volgt daarna een opsomming. De 70 zielen die in Egypte waren gekomen worden dus allen zijn zonen genoemd (zie de opsomming van de nakomelingen vanaf vers 9). In vers 26 staat dan nog: "Alle personen die met Jacob naar Egypte kwamen, zijn afstammelingen, behalve de vrouwen der zonen van Jacob, het gehele zielental was zesenzestig. En de zonen van Jozef, die hem in Egypte geboren waren, waren twee in getal. Het gehele getal der zielen van het huis van Jacob, die naar Egypte kwamen, was zeventig".⁶ Mozes spreekt dus in zijn lied van 70 volken die tijdens de spraakverwarring van de torenbouw van Babel zijn ontstaan. Deze 70 volken vinden we in Gen.10 beschreven. We lezen daar dat uit Jafeth 14 volken zijn ontstaan, uit Cham 30 volken en uit Sem 26 volken. Het hoofdstuk eindigt met: "Dit zijn de geslachten der zonen van Noach naar hun afstammelingen, in hun volken. En van dezen verdeelden zich de volken op de aarde na de zondvloed". Wanneer het getal 70 opduikt mogen we bedenken dat (verborgen) dit getal in relatie staat tot alle volken, ofwel de gehele mensheid.

Het is de Heilige Geest die vanuit alle windstreken (en uit alle tijden) dit geestelijke volk, dit nieuwe 'geestelijke Israël', bijeen zal brengen en dan in volheid in hen zal wonen. Het woord 'gemeente' is de vertaling van het Griekse woord ekklesia (Latijn: convocatio), hetgeen 'een samen geroepen menigte' betekent.

In hoofdstuk 1 hebben we gezien dat de kandelaren een beeld zijn van de kerk. Echter, de kerk is enkel de kandelaar, omdat het de Heilige Geest is die in ons woont. Hij is de eigenlijke Kandelaar, de Heilige Geest die ons tot kinderen Gods maakt en ons vormt tot de kerk of zijn gemeente (het heilige). Het is de Heilige Geest die in ons Jezus openbaart en roept: "Abba, Vader".⁷

In Opb.1:12 lezen we dat Jezus tussen de 7 gouden kandelaren wandelt en in vers

⁴ 2Kron.4:7

⁵ zie Gen.46:27

⁶ zie ook Ex.1:5 en Deut.10:22

⁷ Rom.8:15 en Gal.4:4

20 wordt uitgelegd dat de kandelaars de zeven gemeenten zijn. Hier in Opb.2 wordt dit in de aanhef van de eerste zendbrief herhaald: "Dit zegt Hij die de zeven sterren in zijn rechterhand houdt, die tussen de zeven gouden kandelaars wandelt... ". Maar aan het eind van de brief wordt gezegd: "Maar zo niet, dan kom Ik tot u en Ik zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, indien gij u niet bekeert". Maar Jezus heeft tegen Simon Petrus ook gezegd: "Ik zeg u, dat gij Petrus zijt, en op deze petra zal Ik mijn gemeente [de kerk] bouwen en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet overweldigen". De kerk, de kandelaar in alle tijden, zal dus nooit zonder de inwoning van de Heilige Geest zijn. Hoe moeten we dan verstaan dat Hij eventueel de kandelaar zal wegnemen?

Van ons standpunt uit lijkt de kandelaar bij al deze zeven gemeenten weggenomen, omdat deze zeven gemeenten in Klein-Azië niet meer bestaan. Het boek Openbaring is echter een profetisch boek en de zeven zendbrieven maken daar deel van uit. Deze zeven gemeenten staan profetisch als een symbool voor de kerk van al de tijden dat zij op aarde is. Wanneer Jezus zegt 'dat Hij de kandelaar zal wegnemen als zij zich niet bekeert', bedoelt Hij niet dat de gemeente niet meer zal bestaan, maar dat zijn Geest uit deze gemeente zal vertrekken. Immers, de gouden kandelaar beeldt in de eerste plaats de Heilige Geest uit (het pure goud) en het is slechts omdat de Heilige Geest in ons woont dat de gemeente de kandelaar is. Zelf is de gemeente nog niet puur, want wij zijn nog in ons gevallen vlees; wij zijn als gemeente louter zijn lichaam omdat de Heilige Geest daarin woont. Als Jezus zegt 'Ik zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen', bedoelt Hij dat zijn Geest uit hun midden zal verdwijnen. Zo kan het bestaan dat plaatselijk een gemeente als instituut nog bestaat, maar de Geest eruit is verdwenen. Alleen de vorm is nog over, maar van enig geestelijk leven is geen sprake.

Wat door het bovenstaande duidelijk wordt, is dat een kandelaar dus niet een gemeente is in administratieve zin, maar een gemeente of lichaam van Christus waar zijn Geest in woont en werkt. Hoewel dus plaatselijk door de Heer een kandelaar kan worden weggenomen, is het niet mogelijk dat enige van de zeven 'geestelijke' kandelaars kan worden weggenomen die de kerk in de zeven perioden van de kerk op aarde symboliseren.

Jezus erkent in deze zendbrief de werken van hen die Hem in die eerste periode dienen, hun volharding en geloof, hun onderscheiding van het kwade, dat zij hen op de proef hebben gesteld die "zeggen dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn", en dat zij niet moe zijn geworden om van Hem te getuigen, ondanks de moeiten die zij ondervonden. Maar Hij heeft tegen hen, dat zij hun eerste liefde hebben verlaten en hierdoor het gevaar lopen dat zij de komst van hun Heer niet meer verwachten. De Heer doelt hier op de liefde die in de eerste gemeenten in het begin zichtbaar was, waardoor velen toegevoegd werden omdat men hun onderlinge liefde in de praktijk zag. De Heer roept op om zich te bekeren en "opnieuw de eerste werken te doen", zodat Hij niet hoeft te komen en "de kandelaar wegnemen". De gemeente behoort

die liefde in de praktijk te tonen, te zijn als een kandelaar die licht geeft in de duisternis, als een licht op een berg, zichtbaar voor iedereen in deze wereld. De onderlinge wedijver, bijvoorbeeld tussen Joodse christenen en heidense christenen, begon echter in de gemeenten te spelen en het vuur van hun eerste liefde, in gerichtheid op de wederkomst van de Heer, verflauwde. De apostel Paulus klaagt over dit verlaten van hun eerste liefde. Hij schrijft: “Allen in Asia hebben zich van mij afgekeerd”,⁸ en Johannes spreekt over een van de engelen, Diótrefes, dat hij “de voornaamste wil zijn”.⁹ Men was meer gericht geraakt op mensen dan op Jezus Christus. Toch bleven ook de goede eigenschappen van de kerk overeind staan. Ze haatte nog steeds de daden die Christus ook haat; ze getuigde nog voor recht en waarheid en tegen onrecht en leugen. De kerk verzette zich tegen de leer der Nicolaïeten, die de christelijke vrijheid gebruikten als een dekmantel voor allerlei excessen zoals het eten van offervlees en hoerij. In deze tijd verdedigde zij nog steeds dat de christenen goddeloosheid en wereldse begeerten moesten verzaken, en bezadigd, rechtvaardig en godvruchtig in deze wereld moesten leven.¹⁰

Zoals reeds eerder aangegeven, moeten we de complimenten en de waarschuwingen van de Heer in de zeven brieven niet alleen betrekken op de oorspronkelijke gemeentes in Klein-Azië en de zeven verschillende periodes die zij voorafschaduwden, maar moeten wij deze óók betrekken op iedere periode van de kerk en daardoor ook op de huidige. Deze waarschuwing geldt dus ook nu voor ons, zodat ook wij ons hebben af te vragen of wij de wederkomst van de Heer wel verwachten en de onderlinge liefde in praktijk brengen. Ook wij behoren ons hart te onderzoeken, en de oproep ter harte te nemen om ons te bekeren en opnieuw ‘de eerste werken’ te doen.

Voor hen “die horen wat de Geest tot de gemeenten zegt” én die “overwinnen” is de belofte dat zij zullen eten van de boom des levens die in het midden van het Paradijs Gods is. De vruchten groeien niet in de tegenwoordige wereld, maar in Gods paradijs. Adam en Eva verlieten hun eerste liefde, hun eerste geloof en vertrouwen op God, en daardoor werd de weg tot de boom des levens afgesneden. In zijn brief aan de Corinthiërs¹¹ uitte Paulus reeds zijn angst: “Maar ik vrees, dat misschien, zoals de slang met haar sluwheid Eva verleidde, uw gedachten van de eenvoudige en loutere toewijding aan Christus afgetrokken zullen worden”.

De kerk van de eerste periode was toen, door het verlaten van hun eerste liefde, niet in staat om het Koninkrijk binnen te gaan en te eten van de Boom des Levens – om het vergankelijke om te wisselen voor het onvergankelijke. Zo kon ook destijds het volk Israël niet het Beloofde Land binnentrekken – vanwege hun ongeloof moest het daarna nog veertig jaar door de woestijn zwerven. Toch is de belofte voor hen die gelovig blijven, dat zij hun beloning zullen ontvangen.

⁸ 2Tim.1:15

⁹ 3Joh.:9

¹⁰ Titus 2:12

¹¹ 2Cor.11

1 ^e Brief	2 ^e Brief	3 ^e Brief	4 ^e Brief	5 ^e Brief	6 ^e Brief	7 ^e Brief
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

DE BRIEF AAN DE GEMEENTE IN SMYRNA (±100 – 313)

De tijd na de dood van de laatste apostel Johannes, waarin de kerk bestuurd wordt door bisschoppen; de periode van de grote vervolgingen onder de Romeinse keizers.

Smyrna betekent hetzelfde als mirre, een symbool van droefheid en smart. Deze naam is een verwijzing naar de toestand van de kerk tijdens de vervolgingen, waarin de kerk in zijn geest van geduld en liefde aanvult wat ontbreekt aan de verdrukkingen van Christus.¹²

De brief aan Smyrna betreft de periode na de dood van Johannes, waarin de kerk was achtergelaten zonder apostelen. De bisschoppen (engelen) waren reeds de (plaatselijke) bestuurders van de kerk, maar moesten het nu doen zonder de dienst en leiding van apostelen. Hoewel de kerk zich door de leer van de apostelen bewust was één lichaam van Christus te vormen, stond iedere gemeente wat bestuur betreft toch op zichzelf. De kerk was nog vol van de overlevering door de apostelen en ze hield standvastig aan de apostolische beginselen vast, maar met het verdwijnen van het apostelambt verdween geleidelijk ook de profetie.

Deze periode staat bekend als de periode van vervolging voor de kerk. In dit tijdperk werd de kerk tevens geplaagd door opkomende dwaalleer. Het zag er naar uit, dat de waarheid door deze dubbele beproeving ten onder zou gaan. Het meeste had de kerk echter te duchten van de vervolgingen.

De keizers Decius en Diocletianus hadden het plan opgevat alle belijders van Christus uit te roeien. De publieke opinie en zelfs schrijvers als Tacitus stemden ermee in. Zij bestempelden het doen en laten van de christenen als dwaas, verachtelijk, schandelijk en onmenselijk. Tijdens wat genoemd wordt de tien vervolgingen, beter gezegd de tien jaar van de laatste vervolging, zien we de vervulling van de profetie aan de gemeente in Smyrna, waar gesproken wordt over een “verdrukking van tien dagen” – een dag gerekend voor een jaar. De weifelende Diocletianus, daartoe (door de duivel) aangespoord door het orakel van Delphi, kreeg de mensen zo ver, dat ze Gods nieuwe schepping, de kerk, trachtten te vernietigen.

In deze eerste periode nadat de apostelen waren verdwenen was er dus nog wel de zegen van het werk dat de apostelen verricht hadden, maar overkwamen allerlei vormen van lijden de kerk. In het dagelijks leven, maar ook op het politieke vlak, werd het de kerk moeilijk gemaakt. Rijken en aanzienlijken werden hierdoor afschrikt om hun geloof in Christus te belijden. Zij die hun geloof in de Heer wel beleiden, hadden te lijden onder veel aardse ellende en verachting. De heidenen bestempelden de christenen als godloochenaars. De Joden die het evangelie niet aannamen

¹² Col.1:24

gingen mee in de beschuldigingen die tegen de christenen geuit werden, zij strooiden lasterpraatjes uit en vervolgden hen. Op deze manier stichtten de vijanden van de kerk van Christus meer en meer haat. Daar kwam nog bij, dat er in deze periode binnen de kerk allerlei partijschappen en groepen met ketterse ideeën ontstonden, die een grote neiging tot kerkscheuring vertoonden. Zij die naar de waarheid zochten werden in verwarring gebracht door de dwaalleer en de verdeeldheid die heerste. Doordat het apostolaat zelf was weggefallen, was de interpretatie van de leer van de apostelen een punt van discussie geworden. Groepen met ketterse ideeën bestempelden zichzelf als de ‘ware’ kerk en maakten de getrouwe gelovigen uit voor kettters en vergrootten op deze wijze het lijden nog meer. Zij waren het, die in de zendbrief worden aangeduid als “degenen, die zeggen dat ze Joden zijn, maar het niet zijn...” en zijn zij de eerste “synagoge des Satans”. Ooit werd Petrus door Jezus Satan genoemd, toen hij een oprecht gemeend maar volkomen misplaatst advies gaf. En op een zelfde wijze zien we ook hier, dat alle goede en Goddelijke dingen in de kerk, wanneer Satan ze bederft, dingen van Satan worden genoemd.

Er was echter nog steeds een groot geloof en dit geloof was ook noodzakelijk om de Heer tijdens deze vervolgingen te belijden. Er is daarom in deze brief geen enkel woord van kritiek van de Heer – de vervolgingen waren op zichzelf genoeg. Hij bemoedigt hen juist: “Ik weet uw verdrukking en armoede”. Deze bemoedigende woorden had de kerk van die dagen ook nodig.

Vol overgave en geloof traden de gelovigen tijdens de vervolgingen de dood tegemoet. In de arena’s vloede hun bloed. Jezus zei reeds tijdens zijn rondwandelen: “Vreest niet voor degenen die wel het lichaam doden, maar de ziel niet kunnen doden, maar vreest Hem, die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel”.¹³ De vervolgingen door het zwaard en de martelingen van Rome konden niet meer doen dan het lichaam doden. Tijdens de laatste periode voor de kerk op aarde zullen de verleidingen van een laatste antichrist en de vervolging die dan zal plaatsvinden echter de ziel in gevaar kunnen brengen. De mens kan niet meer doen dan het lichaam en de ziel van elkaar scheiden in de dood, maar God kan het vonnis vellen dat voor zowel lichaam als ziel een eeuwige scheiding van Hem zou betekenen.

De heiligen die om Christus’ wil leden, vonden rust van hun arbeid. Zij werden ervan verzekerd, dat zij niet die kwade dagen hoefden te beleven, wanneer de mensen zullen worden verleid door de mens der zonde. Door hun lijden hadden zij bovendien de zekerheid dat zij van de tweede dood geen schade zouden lijden. Daarom begint de brief ook met: “Dit zegt de eerste en de laatste, die dood geweest is en levend geworden”. Met andere woorden: Jullie ervaren de dood aan den lijve, dat deed Ik ook, en Ik leef – en omdat Ik leef, zullen jullie ook leven. “wees getrouw tot de dood en Ik zal u geven de kroon des levens (...) Wie overwint, zal van de tweede dood geen schade lijden.”

¹³ Matt. 10:28

1 ^e Brief	2 ^e Brief	3 ^e Brief	4 ^e Brief	5 ^e Brief	6 ^e Brief	7 ^e Brief
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

DE BRIEF AAN DE GEMEENTE IN PERGAMUM (313 – 754)

*Van de erkenning van het christendom door Constantijn en de latere verheffing
tot Romeinse staatsgodsdienst tot de tijd van de pauselijke macht.*

De naam Pergamum betekent verheven burcht. Deze naam wijst op een tijd waarin de kerk de haat van de wereld heeft verwisseld voor haar gunst. Miskenning is verwisseld voor eer, en verachting en armoede voor gemak en rijkdom.

In 313 na Chr. vaardigde keizer Constantijn het edict van Tolerantie uit. Hierdoor ontving de kerk tot haar schade bescherming van de Staat en werd het christendom uiteindelijk in het jaar 392 verheven tot Staatsgodsdienst. De kerk raakte hierdoor hopeloos verward met de wereld en ging door deze onheilige omhelzing in haar op. De erkenning van het christendom door de Romeinse staat was enkel een aardse beloning en deze werd, mede omdat ze in een aardse geest werd ontvangen, tot de grootste valstrik waar de kerk ooit in verward is geraakt. De macht die de kerk ontving, een surrogaat van de hemelse beloning die nog moet komen, richtte de blik van de kerk naar de aarde en deed haar gerichtheid op haar hemelse erfenis verslappen. Opportunisme voerde de boventoon en velen sloten zich bij de kerk aan, maar hielden in hun hart aan het heidendom vast. Ongeestelijke mensen werd toegestaan een ambt te bekleden in de kerk en heidense rituelen en feesten werden ingevoerd. De kerkelijke leiders die door God waren aangewezen, gingen op wereldse wijze regeren.

Dit had tot gevolg dat de geest van de kerk een algehele verwereldlijking onderging – de kerk werd aardsgezind. We zien dit op twee manieren. Ten eerste, doordat de kerk zelf een wereldlijke plaats inneemt, een wereldlijk karakter aanneemt en een wereldlijk doel nastreeft. Ten tweede, doordat de kerk zich onderwerpt aan de burgerlijke macht.

In de brief aan de gemeente te Pergamum wordt melding gemaakt van de ‘troon des Satans’, terwijl in de kerk God zou moeten regeren. Wanneer de macht binnen de kerk tégen God wordt gebruikt dan zit de Satan op de troon. In de brief aan de gemeente van Pergamum wordt met de troon des Satans dus een geestelijke regering bedoeld, die veranderd is in een vleselijke (wereldse) vorm. Die geestelijke regering is een tegenstander geworden van de zaak die ze eigenlijk zou moeten dienen. Zo is ook Satans ‘woonplaats’ bij diegenen, die de ware grondslagen van Gods kerk verdraaien en deze misstanden verspreiden en ten uitvoer brengen.

De keizer wist niets van de hemelse roeping van de kerk en hij omarmde haar in

een verstikkende greep. In dit samenspel van macht maakte de keizer zijn gezag nog meer tot een troon van Satan, dan wanneer hij een christenvervolger was geweest. En de kerk zag dit als een zegen, terwijl ze in werkelijkheid haar grootste en gevaarlijkste stap de verkeerde kant op deed. In plaats van te dienen en het hemelse te zoeken, koos de kerk ervoor om voortijdig te regeren op de aarde, vóórdát Christus zou heersen. Zo regeerde zij zonder Hem, en dus in feite tegen Hem als een antichrist. En (de macht van) de staat behandelde de kerk zoals zij zich gedroeg: als een aardse instelling.

De moeilijkheid in deze periode was om Jezus te zien in zijn bedieningen daar er mensen waren die met wereldse macht binnen de kerk gelovigen begonnen te onderdrukken. Verder waren er juist in de kerk mensen die zichzelf de eigenschappen van Christus aanmatigden alsof zij Christus zelf waren – terwijl zij als dienaren juist Hem hadden moeten openbaren in zijn dienende en wegschenkende liefde. Het ambt mag dus niet verwisseld worden met de mens en het ambt mag nooit misbruikt worden om op een autoritaire wijze over de mens te heersen, maar alleen dienen uit en in die liefde die Christus is.

De geestelijkheid trachtte, net als Bileam, haar dienst aan God te verzoenen met haar belangen aan het hof. Daarom staat er in deze brief: “Maar Ik heb enkele dingen tegen u: dat gij daar sommigen hebt, die vasthouden aan de leer van Bileam, die Balak leerde de kinderen Israëls eens strik te spannen, dat zij afgodenoffers eten en hoereren”, of in andere woorden: om wereldse zaken te mengen met geestelijke. Bileam werd door Balak te hulp geroepen om Israël te vervloeken en te verleiden. Bileam was een profeet die zijn gave misbruikte en hiermee is hij een voorbeeld van de ontwijding van het christelijke ambt en van de ambtsgaven. Gaven en bedieningen van God worden gebruikt als wapen in de strijd tegen de weg van de Heer. De gelovigen worden verleid om zich niet over te geven aan God, maar aan afgoden; ze worden verleid hun afhankelijkheid aan God aan anderen te geven en te vertrouwen op een systeem dat slechts in naam van Christus is, terwijl het feitelijk gaat om de eer van mensen. Zo zien we in Bileam al de kiem van de valse profeet die met grote tekenen in de eindtijd zal optreden.

Tevens staat in de brief aan Pergamum: “Zo hebt ook gij sommigen, die op gelijke wijze aan de leer der Nicolaïeten vasthouden”; dat is de leer, dat geestelijke mensen niet onderworpen zijn aan enige morele wet, wat ertoe leidde dat het christendom gebruikt werd als dekmantel voor allerlei kwaad. Vanuit een idee van valse geestelijkheid keurde deze leer hoererij en het eten van offervlees goed, waarin de gnostici het lichaam zó minderwaardig achtten, dat het alleen geschikt was om over te geven aan zijn lusten. Deze leer ging duidelijk in tegen wat het apostolisch convent in Jeruzalem had besloten.¹⁴

Zo werd in deze periode de wederkomst van de Heer steeds meer vergeten en kwamen allerlei fouten en bijgeloof op. Maar ook waren er die nog steeds ‘vasthiel den aan zijn naam en het geloof in Hem niet hebben verloochend’, maar voor hun

¹⁴ Hand. 15

geloof uitkwamen, zelfs tot de dood. Deze brief spreekt van: “Anitipas, mijn getuige, mijn getrouwe, die gedood werd bij u”. In deze derde periode van de kerkgeschiedenis gaf Athanasius zijn machtige getuigenis tegen de dwaalleer van Arius, het Arianisme. Tegen mensen die genoeg beleven in het subtiele intellectuele denken dat leidde tot deze dwalingen, kondigt de Heer zichzelf aan als “Hij die het tweesnijdende scherpe zwaard heeft”, als het woord van God dat merg en been, ziel en geest vaneen scheidt.

Aan het eind van de brief zegt Hij opnieuw: “Bekeer u dan; maar zo niet, dan kom Ik spoedig tot u en Ik zal strijd tegen hen voeren met het zwaard mijnsmonds”. Maar tot hen die naar werkelijke geestelijke verborgenheden hebben gezocht zegt Hij: “Wie overwint, hem zal Ik geven van het verborgen manna, en Ik zal hem een witte steen geven en op die steen een nieuwe naam geschreven”. Het verborgen manna verwijst naar de relatie van de ziel met God, als tegengestelde van het zoeken van wereldse zaken en de gunst van de wereld; de witte steen duidt op de heiliging in Hem, met een nieuwe naam erop geschreven, hetgeen staat tegenover: ‘het naam en faam hebben’ in deze gevallen wereld. (Bij de Grieken en Romeinen werd er bij een rechtzaak in geval van vrijspraak van een verdachte een witte steen getoond en bij veroordeling een zwarte.)

Belangrijk voor deze periode is het Woord van de waarheid, de leer van de kerk, het tweesnijdend scherpe zwaard – en daarom klinkt in deze brief de oproep om tegen de leer van Bileam en tegen de leer van de Nicolaïeten te strijden.

1 ^e Brief	2 ^e Brief	3 ^e Brief	4 ^e Brief	5 ^e Brief	6 ^e Brief	7 ^e Brief
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

DE BRIEF AAN DE GEMEENTE IN THYATIRA (754 – 1517)

Van de geleidelijke opkomst van de macht van de paus tot aan de Reformatie.

Wanneer we de naam Thyatira uit het Grieks willen begrijpen, moeten we denken aan ‘opofferende arbeid’. Deze opofferende arbeid was alleen mogelijk in een samenleving waarin de kerk een reeds erkende plaats in de wereld bekleedde. In deze periode zette de kerk de dagelijkse routine van haar dienst voort, maar zonder verkwikt te worden door de frisheid van de liefde en het verlangen naar de wederkomst van de Heer.

In het vorige tijdperk zagen we dat de staat de macht binnen de kerk overnam; in deze vierde periode claimde de kerk echter de macht over de staat.